

Hallituksen esitys Eduskunnalle Etelä-Afrikan tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja vastavuoroista suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Etelä-Afrikan kanssa 14 päivänä syyskuuta 1998 allekirjoitetun sijoitusten edistämistä ja vastavuoroista suojaamista koskevan sopimuksen. Sopimuksen tarkoituksena on edistää ja tiivistää taloudellista yhteistyötä Etelä-Afrikan kanssa ja selkiä erityisesti sijoituksia koskevia oikeudellisia perusteita maiden välillä. Sopimuksen avulla halutaan varmistaa suotuisat edellytykset toisen sopimuspuolen kansalaisten

ja yritysten sijoituksille toisessa sopimusmaassa sekä tunnustetaan tarve suojella niitä.

Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen täyttäneensä valtiosäännöissään sopimuksen voimaantulolle asetetut vaatimukset. Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen eräiden lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten hyväksymisestä. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytilanne

Suomi osallistui muiden Pohjoismaiden mukana YK:n Etelä-Afriikkaa koskevaan kauppasaartoon. Tämä johti maiden välisen kaupan lakkaamiseen lähes tyystin. Kauppa-kielto kumottiin heinäkuussa 1991 ja investointikielto paria vuotta myöhemmin.

Etelä-Afrikassa toteutettiin huhtikuussa 1994 maan ensimmäiset demokraattiset vaalit. Etelä-Afrikka astui tuolloin uuteen aikaan. Etelä-Afrikka ja Etelä-Afrikan välisissä suhteissa alkoi uusi kehitysjakso. Maiden väliset suhteet ovat eläneet aktiivista jälleenrakentamisen aikaa.

Etelä-Afrikka on nyt, jos ei koko maanosan, niin ainakin Saharan eteläpuolisen Afrikan tärkein poliittinen ja taloudellinen vaikuttaja. Maan keskeisimpiä prioriteetteja ovat Afrikan demokratisoituminen ihmisoikeuksien kunnioittamisen pohjalta ja taloudellisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin lisääminen.

Vuonna 1984 voimaan tulleet Etelä-Afrikkaan kohdistuneet talouspakotteet johtivat Suomen ja Etelä-Afrikan kaupan kuihtumiseen seitsemäksi vuodeksi. Suomen luovuttua kauppapakotteista heinäkuussa 1991 on kauppa kasvanut nopeasti. Kauppavaihto on kasvanut vuosikymmenen alusta ripeästi niin, että sanktioita edeltänyt kaupan volyymi saavutettiin uudelleen jo vuonna 1994.

Etelä-Afrikka on noussut Suomen toiseksi suurimmaksi kehitysmaakauppakumppaniksi heti Kiinan jälkeen. Viime vuosien viennin nousu johtuu suurelta osin televiestintälaitteiden viennistä. Niiden osuus oli vuonna 1998 jo yli puolet koko Etelä-Afrikan viennistämme eli vajaat 1 mrd. mk.

Vuoden 1994 vientimme Etelä-Afrikkaan oli 0,5 % kokonaisviennistämme. Tuolloin yli puolet viennistä käsitti koneita, laitteita ja kuljetusvälineitä. Vuoden 1998 aikana televiestintälaitteiden vienti lisääntyi edellisvuodesta yli 150 %. Muu vientimme on pysynyt suunnilleen edellisvuosien tahdissa.

Suomalaisen viennin lisäämiseen Etelä-Afrikassa on parhaat mahdollisuudet edelleen metsäteollisuuden, televiestinnän, kaivosteollisuuden, energian ja ympäristötekniikan aloilla.

Tuonnistamme Etelä-Afrikasta poltto- ja voiteluaineet (kivihiili) olivat 1/3 osuudellaan vuonna 1994 suurin ryhmä. Toisena olivat elintarvikkeet (hedelmät ja vihannekset) runsaan 1/4 osuudella ja seuraavaksi sellu 1/5 osuudella. Uusina tuotteina ovat tulleet mukaan rauta ja teräs. Parina viime vuonna on lisäksi tuotu värimetalleja.

Suomalaisyrityksillä on Etelä-Afrikassa parikymmentä tytäryhtiötä, ja runsaalla sadalla suomalaisfirmalla on maassa edustaja. Suorat suomalaiset sijoitukset Etelä-Afrikkaan olivat vuosina 1994 ja 1995 vajaat 60 milj. mk, vuonna 1996 runsaat 40 milj. mk ja vuonna 1997 runsaat 20 milj. mk.

Kiinnostusta Etelä-Afrikkaan on Suomessa lisännyt myös Kaakkois-Aasian kriisi. Investoijat ovat uusia kasvukeskuksia etsiessään näkemässä myös Etelä-Afrikan potentiaalin. Maan poliittinen vakaus, yhteiskunnallinen uudistuskehitys sekä ulkomaankaupan vapauttaminen ja kaupan esteiden poistuminen tarjoavat suomalaisyrityksille mahdollisuuksia ei vain Etelä-Afrikassa, vaan sieltä myös laajemmalle eteläiseen Afrikkaan.

Valmetilla ja Ahlströmin konepajateollisuudella on ollut suuria laitetoimituksia Etelä-Afrikkaan viime vuosina. UPM-Kymmellä on myyntitoimisto kolmessa suurimassa kaupungissa ja Ensolla Johannesburgissa. Nokialla ja Tellabsilla on myös toimistot ja paikalliset edustajat maassa.

Suomalaisyrityksillä Sunds Defibrator, Nordberg, Tamrock, Kemira ja Saalasti on tuotannollisia investointeja Etelä-Afrikassa. Tamrock Africa valmistaa Etelä-Afrikassa kaivosteollisuudelle porauslaitteita sekä maan alla käytettäviä pyöräkuormaajia, joita myydään sieltä myös Namibiaan ja Botswanaan.

Finnvera Oyj luokittelee Etelä-Afrikan keskitason riskimaaksi. Finnveralla on mahdollisuus taata suurehkojakin kauppiaita ja investointitakuiden myöntäminen on mahdollista.

Sijoituksia edistävällä ja vastavuoroisesti suojaavalla sopimuksella pyritään lisäämään sijoitusten turvallisuutta ja yritysten toimintolosuhteiden ennustettavuutta.

Suomella on ennestään voimassa sijoitusten suojelua koskevat sopimukset seuraavien

maiden kanssa: Egypti (SopS 3/1982), Kiina (SopS 4/1986), Sri Lanka (SopS 54/1987), Malesia (SopS 79/1987), Unkari (SopS 20/1989), Venäjä (tehty Neuvostoliiton kanssa, SopS 58/1991), Tshekki (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/1991), Viro (SopS 104/1992), Latvia (SopS 5/1993), Romania (SopS 121/1992), Liettua (SopS 119/1992), Uzbekistan (SopS 74/1993), Ukraina (SopS 6/1994), Valko-Venäjä (SopS 89/1994), Turkki (SopS 29/1995), Chile (SopS 23/1996), Vietnam (SopS 27/1996), Argentiina (SopS 21/1996), Korean tasavalta (SopS 25/1996), Thaimaa (SopS 35/1996), Slovakia (tehty Tshekin ja Slovakian liittotasavallan kanssa, SopS 73/1991), Peru (SopS 33/1996), Arabiemi-raattien liitto (SopS 22/1997), Kuwait (SopS 32/1997), Indonesia (SopS 34/1997), Moldova (SopS 42/1997), Kazakstan (SopS 20/1998), Puola (SopS 28/1998), Albania (SopS 16/1999), Oman (SopS 18/1999), Bulgaria (SopS 50/1999) ja Filippiinit (SopS 52/1999).

2. Sopimuksen valmistelu

Neuvottelut investointisuojaus sopimuksen tekemiseksi lähtivät käyntiin Suomen aloitteesta vuonna 1994. Suomi oli ensimmäisten maiden joukossa neuvottelemassa kahdenvälisestä sijoituksia suojaavasta sopimuksesta Etelä-Afrikan kanssa. Neuvottelut käytiin Pretoriassa 16.—17.2.1995, jolloin Suomen valtuuskunta parafoi tekstin varaumin. Varaukset johtuivat siitä, että Etelä-Afrika halusi edelleen ylläpitää kaksikursisjärjestelmää eikä hyväksynyt pääomien ja juoksevien maksuliikkeiden siirtovapautta kokonaisuudessaan.

Neuvottelut saatiin päätökseen kirjeenvaihdolla Etelä-Afrikan siirrettyä myöhemmin yhden valuuttakurssin järjestelmään. Myös juoksevien maksuliikkeiden siirtovapauden poikkeamista päästiin yhteisymmärrykseen.

Sopimus noudattaa perusrakenteeltaan Suomen vastaavia sopimuksia. Työn pohjana on käytetty alan kansainvälistä vertailumateriaalia mm. Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön aineistoa, Euroopan Energiaperuskirjasopimusta sekä muiden EU-maiden vastaavien sopimusten sisältöä. Sopimuksia on kehitetty edelleen yhteistyössä Suomen asianomaisten viranomaisten ja talouselämän etujärjestöjen kanssa.

3. Sopimuksen merkitys

Sopimuksessa määritellään sijoittajan ja sijoituksen käsitteet sekä sopimuksen maantieteellinen sovellutusala. Sopimuksella edistetään investointeja yleisesti ja suojellaan maahan hyväksytyt sijoitukset.

Sopimuksen mukaan kumpikin sopimuspuoli myöntää omalla alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille oikeudenmukaisen ja tasapuolisen kohtelun ja täyden suojelun ja turvan. Tällaisiin sijoituksiin on sovellettava vähintään yhtä edullista kohtelua kuin omien sijoittajien tai kolmansien maiden sijoittajien sijoituksille, riippuen siitä kumpi kohtelu on sijoittajan kannalta parempi.

Sopimuksen tarkoittamia sijoituksia voi kansallistaa, pakkolunastaa tai muuten ottaa haltuun, mutta ainoastaan ei-syrjivältä pohjalta ja yleisen edun sitä edellyttäessä. Toimenpiteeseen voidaan ryhtyä vain nopeaa, riittävää ja tosiasiallista korvausta vastaan asianmukaisin laillisin menettelyin.

Sodasta, aseellisesta selkkauksesta, hätätilasta tai vastaavasta johtuva sijoitusten kärsimä vahinko on hyvitablettävä tai korvattava vähintään samantasoisesti kuin oman maan tai kolmansien maiden sijoittajien osaksi tuleva hyvitys.

Sopimus mahdollistaa varojen välittömän siirtovapauden vaihdettavissa valuutoissa sekä juoksevien maksujen että pääomasiirtojen osalta.

Mikäli sijoittajan ja toisen sopimuspuolen välillä syntyy riitaisuuksia, on sopimuksessa määräykset kansainvälisestä välimiesmenettelystä. Sopimuksen tulkintaan ja soveltamiseen liittyvät erimielisyydet sopijapuolten välillä ratkaistaan myös kulloistakin tarkoitusta varten perustettavassa kansainvälisessä välimiesmenettelyssä.

4. Esityksen vaikutukset

Sopimukseen liittyvät määräykset tähtäävät lähinnä yritysten sijoituksiin kohdistuvan mielivaltaisen kohtelun mahdollisuuden vähentämiseen ja sijoitusympäristön ennakoitavuuden lisäämiseen kohdemaassa. Sopimus pyrkii vähentämään ulkomaisiin sijoituksiin liittyvää poliittista maariskiä ja alentaa siten yritysten sijoituskynnystä. Sopimuksella vaikutetaan myös ulkomaisiin sijoituksiin liittyviin rahoituskustannuksiin alentavasti.

Sopimuksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

5. Sopimuksen sisältö

1 artikla. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet sijoitus, sijoittaja, tuotto ja sopimuspuolten alueet. Artiklan sanamuodosta ilmenee, että kolmansissa maissa sijaitsevista tytäryhtiöistä tehdyt sijoitukset on rajattu sopimuksen ulkopuolelle.

2 artikla. Artikla sisältää yleisen periaatteen sijoitusten sallimisesta ja edistämisestä sopimuspuolten alueella sekä sitoumuksen suojella ja olla häiritsemättä sijoittajien toimintaa.

3 artikla. Artikla velvoittaa isäntäsopimuspuolen takaamaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin se myöntää omien sijoittajiensa tai jonkin kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille. Edullisen kohtelun vaatimus koskee myös sijoitusten hoitoa, käyttöä, hyödyntämistä tai myyntiä.

4 artikla. Artiklassa on määräykset siltä

varalta, että toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille tapahtuu menetyksiä sodan, kapinan, kansallisen hätätilan, mellakan tai muun vastaavan häiriötilan johdosta. Mikäli isäntäsopimuspuoli suorittaa asian johdosta sijoittajille korvauksia, on toisen sopimuspuolen sijoittajia kohdeltava vähintään yhtä edullisesti kuin isäntävaltion omia tai kolmannen valtion sijoittajia. Artiklassa määritellään myös, missä laajuudessa isäntäsopimuspuoli vastaa omien viranomaistensa toiminnasta aiheutuvasta taloudellisesta menetyksestä toisen osapuolen sijoittajalle. Mikäli korvausvelvollisuuden katsotaan vallitsevan, tulee korvauksen olla nopea, riittävä ja tosiasiallinen.

5 artikla. Omaisuuden kansallistamiselle ja pakkolunastukselle asetetaan tiukempia edellytyksiä kuin kansallisessa lainsäädännössä on tapana. Niihin voi ryhtyä ainoastaan yleisen edun vaatiessa ja syrjimättömyyden pohjalta. Korvauksen on oltava nopea, riittävä ja

tosiasiallinen. Korvaukselle on määriteltävä asianmukainen markkina-arvo vapaasti vaihdettavassa valuutassa ja sille on suoritettava käypä korko maksupäivään saakka.

6 artikla. Sopimuksessa taataan vapaa siirto-oikeus pääomille, tuotoille, koroille, maksuille ja ulkomaisten työntekijöiden nettoansioille. Siirtojen tulee tapahtua viipymättä vaihdettavassa valuutassa voimassa olevaan vaihtokurssiin.

7 artikla. Artiklassa määritellään poikkeukset suosituimmuuskohtelusta, joka on pääsääntönä sopijapuolten välillä. Poikkeusmääräyksellä alueelliset taloudelliset järjestöt ja tulliliitot erotetaan sopimuksen ulkopuolelle siten, että niistä koituvia etuja ei velvoiteta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin. Samoin sopimuksen ulkopuolelle suljetaan kansainvälisistä verosopimuksista ja kansallisesta verolainsäädännöstä aiheutuvat sekä kehitysapujärjestelyistä aiheutuvat etuudet.

8 artikla. Artiklan 1 kohdan mukaan sopimusvaltion sijoittajan ja isäntävaltion riidat tulee ensisijaisesti ratkaista neuvotteluteitse.

Artiklan 2 kohtaan sisältyy määräyksiä sen varalta, että asiassa ei ole päästy sovintoon. Jos riitaa ei ole ratkaistu kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, kun sovintoneuvotteluja on pyydetty, voidaan sijoittajan aloitteesta käynnistää välimiesmenettely. Sen sijaan tavanomainen tuomioistuintie on tässä tapauksessa poissuljettu.

Välimiesmenettelyyn turvautuessaan sijoittajalla on kaksi vaihtoehtoa: joko artiklan 2 kohdan alakohdan a mukainen sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainvälinen ratkaisukeskus (ICSID) tai alakohdan b mukainen Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) sääntöihin perustuva tilapäinen välimiesoikeus.

Koska Etelä-Afrikan tasavalta ei ainakaan toistaiseksi ole liittynyt Washingtonissa 18. päivänä maaliskuuta 1965 allekirjoitettavaksi avattuun valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemista koskevaan yleissopimukseen, on alakohdassa a tarkoitettu toimivaltainen ratkaisuviranomainen ICSID:n sihteeristö.

Tuomio on lopullinen ja pannaan täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaan.

9 artikla. Tämä artikla koskee puolestaan sopimusvaltioiden eli hallitusten välisiä sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta aiheutuvia riitoja, jotka nekin artiklan 1 kohdan

mukaan tulee ensisijaisesti ratkaista neuvotteluteitse. Mikäli riitaa ei kuitenkaan ole saatu ratkaistuksi kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvotteluja pyydettiin, voi kumpikin sopimusvaltio artiklan 2 kohdan mukaan saattaa riidan välimiesoikeuden käsiteltäväksi.

Välimiesoikeuden perustamista, kokoonpanoa ja menettelytapoja koskevat määräykset on kirjattu artiklan 3—6 kohtaan.

10 artikla. Jos sopimusvaltio tai sen edustajaksi osoitettu taho on myöntänyt takauksen toisen sopimusvaltion alueella olevalle sijoitukselle ja joutunut tällä perusteella korvausvelvolliseksi, siirtyvät kyseistä sijoitusta koskevat oikeudet ensin mainitulle maksuvelvolliseksi joutuneelle sopimusvaltiolle. Näitä oikeuksia se sijaantulijan asemassa toteuttaa itse tai osoittamansa edustajan välityksellä samassa laajuudessa kuin alkuperäinen sijoittaja.

11 artikla. Artiklan 1 kohdassa määritellään menettely tilanteessa, jossa kansallisen lainsäädännön tai kansainvälisoikeudellisten velvoitteiden perusteella on saatettu voimaan määräys, joka oikeuttaa sopimuspuolen myöntämään toisen sopimuspuolen sijoittajille tätä sopimusta edullisemman kohtelun. Tällöin on noudatettava kyseistä määräystä tämän sopimuksen sijasta niiltä osin kuin se on edullisempi.

Artiklan 2 kohdan mukaan sopimusta sovelletaan kaikkiin ennen ja jälkeen sen voimaantuloa tehtyihin sijoituksiin. Sen sijaan soveltamisen ulkopuolelle jäävät kaikki ennen sopimuksen voimaantuloa alkaneet riitaisuudet tai ratkaistut vaateet.

12 artikla. Artikla sisältää tavanomaiset loppumääräykset sopimuksen voimaantulosta ja sen irtisanomisesta. Sopimus tulee voimaan kolmenkymmenen päivän kuluttua siitä, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen sopimuksen hyväksymisestä. Sopimus on voimassa kaksikymmentä vuotta, minkä jälkeen se voidaan irtisanoa kahden toista kuukauden irtisanomisajalla. Irtisanomisen jälkeinen niin sanottu suoja-aika on niin ikään kaksikymmentä vuotta.

6. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Sopimuksen 5 artiklan mukaan sopimuspuoli saa pakkolunastaa toisen sopimuspuolen sijoittajien tekemiä sijoituksia ainoastaan artiklassa tarkemmin määritetyillä ehdoilla.

Artiklassa on lisäksi määräyksiä tällaisen toimenpiteen johdosta maksettavista korvauksista ja niihin liittyvistä koroista.

Hallitusmuodon 12 §:n 2 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta on säädettävä lailla. Lisäksi artiklan edellä mainitut määräykset korvausten maksamisesta ovat osittain ristiriidassa pakkolunastuslainsäädännön kanssa. Sopimuksen 5 artiklan määräykset vaativat näistä syistä eduskunnan hyväksymisen.

Edellä olevan perusteella ja hallitusmuodon 33 §:n mukaisesti esitetään,

että eduskunta hyväksyisi ne Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1998 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Etelä-Afrikan tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja vastavuoroista suojaamista koskevan sopimuksen määräykset, jotka vaativat eduskunnan suostumuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Etelä-Afrikan tasavallan kanssa tehdyn sijoitusten edistämistä ja vastavuoroista suojaamista koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1998 tehdyn Suomen tasavallan hallituksen ja Etelä-Afrikan tasavallan hallituksen välisen sijoitusten edistämistä ja vastavuoroista suojaamista koskevan sopimuksen määräykset ovat, mikäli ne kuuluvat lainsäädännön alaan, voimassa niin kuin niistä on sovittu.

2 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

3 §

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 30 päivänä huhtikuuta 1999

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ulkomaankauppaministeri *Kimmo Sasi*

(Suomennos)

SOPIMUS

**SUOMEN TASAVALLAN
HALLITUKSEN JA ETELÄ-AFRIKAN
TASAVALLAN HALLITUKSEN
VÄLILLÄ SJOITUSTEN
EDISTÄMISESTÄ JA
VASTAVUOROISESTA
SUOJAAMISESTA**

Suomen tasavallan hallitus ja Etelä-Afrikan tasavallan hallitus, jäljempänä "sopimuspuolet", jotka

haluavat luoda suotuisat edellytykset sopimuspuolen sijoittajien lisääntyville sijoituksille toisen sopimuspuolen alueella ja

tunnustavat, että tällaisten sijoitusten tukeminen ja vastavuoroinen suojele sopimuksen pohjalta johtaa liiketoiminnallisen aloitteellisuuden pirstymiseen ja molempien valtioiden taloudellisen hyvinvoinnin lisääntymiseen,

ovat sopineet seuraavasta:

1 artikla*Määritelmät*

Tässä sopimuksessa, ellei asiayhteydestä muuta ilmene:

(1) "Sijoitus" tarkoittaa kaikenlaista varallisuutta, jonka sopimuspuolen sijoittaja on perustanut tai hankkinut toisen sopimuspuolen alueella (jäljempänä "isäntäsopimuspuoli") toisen sopimuspuolen lakien mukaisesti, ja siihen kuuluu erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan:

(a) irtain ja kiinteä omaisuus samoin kuin jälleensijoitetut tuotot ja omistusoikeudet kuten kiinnitykset, pantti- ja pidätysoikeudet tai vuokrattu omaisuus;

(b) yrityksen osakkeet ja joukkovelkakirjat sekä muut osuudet yrityksestä;

AGREEMENT

**BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF FINLAND AND THE
GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF
SOUTH AFRICA ON THE PROMOTION
AND RECIPROCAL PROTECTION OF
INVESTMENTS**

The Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of South Africa, hereinafter referred to as the "Contracting Parties";

Desiring to create favourable conditions for increased investment by investors of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party,

Recognising that the encouragement and reciprocal protection of such investments on the basis of an Agreement will be conducive to the stimulation of business initiatives and to increasing the economic prosperity of both States;

Have agreed as follows:

Article 1*Definitions*

In this Agreement, unless the context otherwise indicates:

(1) "Investment" means every kind of asset, established or acquired by an investor of one Contracting Party in the territory of the other Contracting Party (hereinafter referred to as the "host Party"), in accordance with the laws of the other Contracting Party, and in particular, though not exclusively, includes —

(a) movable and immovable property, as well as reinvested returns, and property rights such as mortgages, liens, pledges or leases;

(b) shares and debentures of a company and any other form of participation in a company;

(c) vaateet rahaan ja suorituksiin, joilla on taloudellista arvoa;

(d) oikeudet henkiseen omaisuuteen kuten patentteihin, tekijänoikeuksiin, toimilupiin, teollisiin mallioikeuksiin, teknisiin valmistusmenetelmiin, tietotaitoon ja goodwill-arvoon;

(e) oikeudet tai luvat, jotka on myönnetty lain tai sopimuksen nojalla, mukaan lukien toimiluvat etsiä, viljellä, louhia tai hyödyntää luonnonvaroja.

(2) "Tuotto" tarkoittaa sijoituksen tuottamia rahamääriä ja sisältää erityisesti, ei kuitenkaan yksinomaan, voiton, koron, pääomatuotot, osingot, rojalit ja palkkiot.

(3) "Sijoittaja" tarkoittaa —

(a) luonnollista henkilöä, jonka asema sopimuspuolen kansalaisena perustuu tämän sopimuspuolen lakeihin tai

(b) oikeushenkilöä, yhtiötä, yritystä tai yhdistystä, joka on rekisteröity tai perustettu tämän sopimuspuolen lakien mukaisesti.

(4) "Alue" tarkoittaa kaikkia maa- ja vesialueita, mukaan lukien meriväyhykkeet, joilla sopimuspuolella on kansainvälisen oikeuden mukaisesti täysivaltaiset oikeudet tai lainkäyttövalta.

(5) Mikään varallisuuden sijoitus- tai jälleensijoitusmuodon muutos ei vaikuta varallisuuden luonteeseen sijoituksena.

2 artikla

Sijoitusten edistäminen ja suojaaminen

(1) Kumpikin sopimuspuoli rohkaisee alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia ja luo suotuisat olosuhteet sellaisille sijoituksille.

(2) Sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille myönnetään aina oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu ja niille annetaan isäntäsopimuspuolen alueella täysi suoja ja turvallisuus. Isäntäsopimuspuoli ei saa millään kohtuuttomilla tai syrjivillä toimenpiteillä alueellaan haitata toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoitusten hoitoa, ylläpitoa, käyttöä, hyödyntämistä tai myyntiä.

3 artikla

Sijoitusten kohtelu

(1) Isäntäsopimuspuoli soveltaa alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin

(c) claims to money, or to any performance having economic value;

(d) intellectual property rights, such as patents, copyrights, franchises, industrial designs, technical processes, know-how and goodwill;

(e) rights or permits conferred by law or under contract, including concessions to search for, cultivate, extract or exploit natural resources.

(2) "Returns" means the amounts yielded by an investment and in particular, though not exclusively, includes profit, interest, capital gains, dividends, royalties and fees.

(3) "Investor" means —

(a) any natural person deriving its status as a national of a Contracting Party from the laws of that Contracting Party, or

(b) any legal person, corporation, firm or association incorporated or constituted under the laws of that Contracting Party.

(4) "Territory" means all the land and sea area, including the maritime zones over which the Contracting Party concerned exercises, in accordance with international law, sovereign rights or jurisdiction.

(5) Any alteration in the form in which assets are invested or reinvested does not affect their character as an investment.

Article 2

Promotion and Protection of Investments

(1) Each Contracting Party shall in its territory encourage investments by investors of the other Contracting Party and create favourable conditions for such investments.

(2) Investments by investors of one Contracting Party shall at all times be accorded fair and equitable treatment and shall enjoy full protection and security in the territory of the host Party. The host Party shall in no way in its territory, by unreasonable or discriminatory measures, impair the management, maintenance, use, enjoyment or disposal of investments by investors of the other Contracting Party.

Article 3

Treatment of Investments

(1) The host Party shall in its territory subject investments by investors of the other

kohtelua, joka ei ole epäedullisempi kuin kohtelu, jonka se myöntää omien sijoittajien sijoituksille tai jonkin kolmannen valtion sijoittajien sijoituksille.

(2) Isäntäsopimuspuoli soveltaa alueellaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin niiden sijoitusten hoidon, käytön, hyödyntämisen tai myynnin osalta kohtelua, joka ei ole epäedullisempi kuin kohtelu, jonka se myöntää omille sijoittajilleen tai jonkin kolmannen valtion sijoittajille.

4 artikla

Menetysten korvaaminen

(1) Isäntäsopimuspuoli myöntää toisen sopimuspuolen sijoittajalle, jonka sijoitukset kärsivät menetyksiä isäntäsopimuspuolen alueella vallitsevan sodan tai muun aseellisen selkkauksen, vallankumouksen, kansallisen hätätilan, kansannousun, kapinan tai mellakan vuoksi, ennalleen palauttamisen, vahingonkorvauksen, hyvityksen tai muun järjestelyn osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin minkä isäntäsopimuspuoli myöntää omille sijoittajilleen tai kolmannen valtion sijoittajille.

(2) Tämän artiklan 1 kappaleen estämättä toisen sopimuspuolen sijoittaja, jonka sijoituksille aiheutuu isäntäsopimuspuolen alueella mainitussa kohdassa tarkoitettussa tilanteessa menetyksiä, jotka ovat seurausta isäntäsopimuspuolen joukkojen tai viranomaisten suorittamasta pakkoluovutuksesta tai niiden aiheuttamasta tuhosta eikä menetys johtunut taistelutilanteesta eikä liioin ollut tilanteen kannalta välttämätöntä, saa isäntäsopimuspuolelta nopean, riittävän ja tosiasiallisen korvauksen.

5 artikla

Pakkolunastus

(1) Sopimuspuolen sijoittajien sijoituksia isäntäsopimuspuolen alueella ei saa kansallistaa tai pakkolunastaa eikä niihin saa soveltaa toimenpiteitä, joilla on sama vaikutus (jäljempänä "pakkolunastus"), jollei toimenpiteisiin ryhdytä yleisen edun vuoksi syrjimättömyyden pohjalta. Toimenpiteet tulee suorittaa asianmukaisen oikeudellisen menettelyn mukaisesti ja niihin tulee liittää nopea, riittävä ja tosiasiallinen korvaus.

Contracting Party to treatment no less favourable than that which it accords to investments of its own investors or to investments of investors of any third State.

(2) The host Party shall in its territory subject investors of the other Contracting Party, as regards the management, use, enjoyment or disposal of their investments, to treatment no less favourable than that which it accords to its own investors or to investors of any third State.

Article 4

Compensation for Losses

(1) An investor of one Contracting Party whose investments suffer losses owing to war or other armed conflict, revolution, a state of national emergency, revolt, insurrection or riot in the territory of the host Party, shall be accorded by the host Party treatment, as regards restitution, indemnification, compensation or other settlement, no less favourable than that which the host Party accords to its own investors or to investors of any third State.

(2) Without prejudice to paragraph (1) of this Article, an investor of one Contracting Party whose investments, in any situations referred to in that paragraph, suffer losses in the territory of the host Party resulting from requisitioning or destruction by the forces or authorities of the host Party, and the loss was not caused in combat action or was not required by the necessity of the situation, shall be accorded by the host Party prompt, adequate and effective compensation.

Article 5

Expropriation

(1) Investments by investors of one Contracting Party in the territory of the host Party shall not be nationalised, expropriated or subjected to measures having the same effect (hereinafter referred to as "expropriation") except in the public interest on a non-discriminatory basis. The measures shall be carried out under due process of law and shall be accompanied by prompt, adequate and effective compensation.

(2) Korvauksen tulee vastata pakkolunastetun sijoituksen sellaista asianmukaista markkina-arvoa, joka sillä oli välittömästi ennen kuin pakkolunastus tai uhkaamassa oleva pakkolunastus tuli yleiseen tietoon siten, että se vaikuttaa sijoituksen arvoon.

(3) Asianmukainen markkina-arvo lasetaan vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuna ajankohtana kyseisen valuutan osalta vallitsevan markkinakurssin perusteella. Korvaukseen tulee sisältyä myös Lontoon pankkien välisen tarjoukseen (Libor) mukaan laskettava korko pakkolunastuspäivästä varsinaiseen maksupäivään.

6 artikla

Maksujen vapaa siirto

(1) Isäntäosapuoli sallii toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksiin liittyvien kaikkien maksujen vapaan siirron alueelleen ja alueeltaan, mukaan lukien erityisesti:

(a) sijoitusten perustaminen, ylläpitäminen tai laajentaminen;

(b) sopimukseen perustuvat maksut, lainojen takaisinmaksu, rojalit ja muut lisensseistä, toimiluvista, perustamisluvista ja muista samankaltaisista oikeuksista johtuvat maksut samoin kuin ulkomailla asuvien henkilökunnan jäsenten nettoansiot;

(c) tuotot sijoituksista;

(d) sijoituksen myymisestä tai lopettamisesta syntyneet tuotot;

(e) riitojen ratkaisemisesta johtuvat maksut; ja

(f) 4 ja 5 artiklan mukaisesti maksetut korvaukset.

(2) Siirrot suoritetaan viipymättä ja vaihdettavassa valuutassa. Siirrot suoritetaan vaihtopäivänä siirrettävän valuutan osalta käteiskaupassa voimassa olevaan vaihtokurssiin.

7 artikla

Poikkeukset

Tämän sopimuksen määräysten koskien kohtelun myöntämistä, joka ei ole epäedullisempi kuin joko sopimuspuolen tai kolmannen valtion sijoittajille myönnettävä kohtelu, ei tule katsoa velvoittavan isäntäosapuolta ulottamaan toisen sopimuspuolen sijoittajiin

(2) Such compensation shall amount to the fair market value of the investment expropriated at the time immediately before the expropriation or impending expropriation became public knowledge in such a way as to affect the value of the investment.

(3) The fair market value shall be calculated in a freely convertible currency on the basis of the prevailing market rate of exchange for that currency at the moment referred to in paragraph (2) of this Article. Compensation shall also include interest at London Interbank Offered Rate (Libor) from the date of expropriation until the date of payment.

Article 6

Free Transfer

(1) The host Party shall allow investors of the other Contracting Party the free transfer of all payments into and out of its territory relating to an investment, including particularly —

(a) establishing, maintaining or expanding investments;

(b) payments under contract, repayment of loans, royalties and other payments resulting from licences, franchises, concession and other similar rights, as well as net earnings of expatriate personnel;

(c) returns from investments;

(d) proceeds from the sale or liquidation of an investment;

(e) payments arising out of the settlement of disputes; and

(f) compensation paid pursuant to Articles 4 and 5.

(2) Transfers shall be effected without delay and in a convertible currency. Transfers shall be made at the spot market rate of exchange applicable on the date of transfer.

Article 7

Exceptions

The provisions of this Agreement, relative to the granting of treatment no less favourable than that accorded to investors of either Contracting Party or of any third State, shall not be construed so as to oblige the host Party to extend to investors of the other

etua kohtelusta, suosituimmuudesta tai etuoikeudesta, joka johtuu:

(a) alueellisesta taloudellisesta järjestöstä tai tulliliitosta, jonka osapuoli isäntäsopimuspuoli on tai jonka osapuoli siitä voi tulla;

(b) kokonaan tai osittain verotukseen liittyvästä kansainvälisestä sopimuksesta tai järjestelyistä, tai kokonaan tai osittain verotukseen liittyvästä kansallisesta lainsäädännöstä; tai

(c) sopimuksesta tai järjestelystä, joka liittyy sellaisille kehitysrahoituslaitoksille myönnettyihin erityisetuihin, joissa on osallisina ulkomaalaisia ja jotka on perustettu yksinomaan siinä tarkoituksessa, että kehitysapua annetaan pääasiallisesti muuta kuin kaupallista toimintaa harjoittamalla.

8 artikla

Sijoittajan ja isäntäsopimuspuolen väliset riidat

(1) Sopimuspuolen sijoittajan ja isäntäsopimuspuolen väliset riidat, jotka koskevat ensinmainitun sopimuspuolen sijoittajan tekemää sijoitusta isäntäsopimuspuolen alueella, tulisi ratkaista sovinnollisesti.

(2) Mikäli tällaista riitaa ei voida ratkaista kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä lukien, jolloin jompikumpi riidan osapuoli on pyytänyt sovinnollista ratkaisua, sijoittaja voi saattaa ratkaistavaksi tapauksen joko

(a) sijoituksia koskevien riitaisuuksien kansainväliselle ratkaisukeskukseen (ICSID), joka perustettiin Washingtonissa 18. päivänä maaliskuuta 1965 allekirjoitettavaksi avatun valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta tehdyn yleissopimuksen nojalla; tai

(b) tilapäiseen välimiesoikeuteen, joka perustetaan Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden komitean (UNCITRAL) välimiesmenettelysääntöjen mukaisesti, elleivät riidan osapuolet toisin sosti.

(3) Koska Etelä-Afrikan tasavalta ei ole tällä hetkellä 2 kappaleen a kohdassa tarkoitetun yleissopimuksen osapuoli, riidan voi ratkaista ICSID:n sihteeristö sovittelevien, välimies- ja tiedonhankintamenettelyjen hallinnon ylimääräisten järjestelyjen sääntöjen mukaisen välimiesmenettelyn nojalla.

Contracting Party the benefit of any treatment, preference or privilege resulting from

(a) any regional economic organisation or customs union of which the host Party is or may become a party;

(b) any international agreement or arrangements relating wholly or mainly to taxation or any domestic legislation relating wholly or mainly to taxation; or

(c) any agreement or arrangement relating to special advantages accorded to development finance institutions with foreign participation and established for the exclusive purposes of development assistance through mainly nonprofit activities.

Article 8

Disputes between an Investor and the host Party

(1) Disputes between an investor of one Contracting Party and the host Party relating to an investment by an investor of the former Contracting Party in the territory of the host Party should be settled amicably.

(2) If such a dispute cannot thus be settled within a period of six months from the date at which either party to the dispute requested amicable settlement, the investor may submit the case either to -

(a) the International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID), established pursuant to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States, opened for signature at Washington on 18 March 1965; or

(b) to an ad hoc arbitration tribunal, which unless otherwise agreed upon by the parties to the dispute, is to be established under the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

(3) For the time being whilst the Republic of South Africa is not a party to the Convention referred to in sub-paragraph (a) of paragraph (2), the dispute may be settled under the rules governing the Additional Facility for the Administration of Proceedings by the Secretariat of ICSID.

(4) Päätös on lopullinen ja riidan osapuolten osalta sitova ja se pannaan täytäntöön kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

9 artikla

Sopimuspuolten väliset riidat

(1) Sopimuspuolten väliset tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat riidat ratkaistaan mahdollisuuksien mukaan neuvottelemalla.

(2) Jos tällaista riitaa ei saada ratkaistuksi kuuden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jolloin jompikumpi sopimuspuoli on esittänyt neuvottelupyynnön, jompikumpi sopimuspuoli voi kirjallisella ilmoituksella toiselle sopimuspuolelle saattaa asian tämän artiklan mukaiseen välimiesmenettelyyn.

(3) Välimiesoikeus muodostetaan jokaista tapausta varten erikseen. Kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden jäsenen. Nämä kaksi jäsentä sopivat kolmannen valtion kansalaisesta, jonka sopimuspuolet nimittävät välimiesoikeuden puheenjohtajaksi. Jäsenet nimitetään kahden kuukauden kuluessa ja puheenjohtaja nimitetään neljän kuukauden kuluessa tämän artiklan 2 kappaleen mukaisen kirjallisen ilmoituksen vastaanottamispäivämäärästä lukien.

(4) Mikäli tämän artiklan 3 kappaleessa tarkoitettuja määräaikoja ei ole noudatettu, jompikumpi sopimusvaltio voi muun järjestyksen puuttuessa pyytää Kansainvälisen tuomioistuimen puheenjohtajaa suorittamaan tarvittavat nimitykset. Mikäli puheenjohtaja on jommankumman sopimuspuolen kansalainen tai muutoin estynyt hoitamasta tehtävää, nimitykset suorittaa tämän virkaiältään vanhin sijainen.

(5) Välimiesoikeus tekee päätöksensä äänen enemmistöllä ja päättää omista menettelytavoistaan. Välimiesoikeus tekee riitaa koskevan päätöksen tämän sopimuksen ja kansainvälisen oikeuden sovellettavien sääntöjen ja periaatteiden mukaisesti. Välimiesoikeuden päätös on lopullinen ja sopimuspuolia sitova.

(6) Sopimuspuolet vastaavat välimiesoikeuden kuluista yhtä suurin osuuksin mukaan lukien sen jäsenten palkkiot. Välimiesoikeus saattaa kuitenkin oman harkintansa mukaan määrätä, että toinen sopimuspuolista vastaa suuremmasta osasta kustannuksia.

(4) The award shall be final and binding for the parties to the dispute, and shall be executed according to national law.

Article 9

Disputes between Contracting Parties

(1) Disputes between the Contracting Parties concerning the application or interpretation of this Agreement shall, if possible, be settled through negotiations.

(2) If such a dispute cannot thus be settled within six months from the date at which either Contracting Party requested negotiations, either Contracting Party may by written notice to the other Contracting Party submit the matter to arbitration under this Article.

(3) The arbitration tribunal shall be constituted for each individual case. Each Contracting Party shall appoint one member. These two members shall then agree upon a national of a third State, to be appointed by the Contracting Parties as their Chairman. The members shall be appointed within two months and the Chairman within four months from the date of the receipt of the written notice under paragraph (2) of this Article.

(4) If the time limits referred to in paragraph (3) of this Article have not been complied with, either Contracting Party may, in the absence of any other agreement, invite the President of the International Court of Justice to make the necessary appointments. If the President is a national of either Contracting Party or if the President is otherwise prevented from discharging this task, the appointments shall be made by the most senior deputy of the President.

(5) The arbitration tribunal shall take its decisions by a majority of votes and determine its own procedures. The tribunal shall decide the dispute in accordance with this Agreement and applicable rules and principles of international law. The arbitral award shall be final and binding upon the Contracting Parties.

(6) The expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne in equal shares by the Contracting Parties. The tribunal may, however, at its discretion direct that a higher proportion of the costs shall be borne by one of the Contracting Parties.

10 artikla

Sijaantulo

Jos sopimuspuoli tai sen edustajaksi osoitettu taho suorittaa maksun omalle sijoittajalleen takauksen perusteella, jonka se on myöntänyt toisen sopimuspuolen alueella olevan sijoituksen osalta riskien varalta, isäntäsopimuspuoli tunnustaa kaikkien sellaisesta sijoituksesta johtuvien oikeuksien ja vaatimusten siirtymisen joko lain tai laillisen siirron nojalla edelliselle sopimuspuolelle ja tunnustaa, että edellinen sopimuspuoli tai sen edustajaksi osoitettu taho on oikeutettu käyttämään näitä oikeuksia ja toteuttamaan näitä vaatimuksia sijaantulon nojalla samassa laajuudessa kuin alkuperäinen sijoittaja.

11 artikla

Sopimuksen soveltamisala

(1) Jos jommankumman sopimuspuolen lainsäädännön määräykset tai tämän sopimuksen lisäksi olemassaolevat tai myöhemmin vahvistettavat, sopimuspuolten väliset kansainväliseen oikeuteen perustuvat velvoitteet sisältävät määräyksen, joka oikeuttaa myöntämään toisen sopimuspuolen sijoittajien sijoituksille kohtelun, joka on edullisempi kuin mistä tässä sopimuksessa määrätään, kyseinen määräys on voimassa tämän sopimuksen sijasta niiltä osin kuin se on edullisempi.

(2) Tätä sopimusta sovelletaan kaikkiin sijoituksiin riippumatta siitä, onko ne tehty ennen sopimuksen voimaantuloa tai sen jälkeen, mutta sopimusta ei sovelleta sijoitusta koskevaan riitaan, joka alkoi, tai sellaiseen sijoitusta koskevaan vaatimukseen, joka ratkaistiin ennen sopimuksen voimaantuloa.

12 artikla

Loppumääräykset

(1) Tämä sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä lukien, jolloin sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen, että niiden perustuslailliset edellytykset sopimuksen voimaantulolle on täytetty.

Article 10

Subrogation

If a Contracting Party or its designated agency makes a payment to its own investor under a guarantee against noncommercial risks it has accorded in respect of an investment in the territory of the other Contracting Party, the host Party shall recognise the assignment, whether under the law or pursuant to a legal transaction to the former Contracting Party of all the rights and claims resulting from such an investment, and shall recognise that the former Contracting Party or its designated agency is entitled to exercise such rights and enforce such claims by virtue of subrogation, to the same extent as the original investor.

Article 11

Scope of the Agreement

(1) If the provisions of law of either Contracting Party or obligations under international law existing at present or established hereafter between the Contracting Parties in addition to the present Agreement contain a regulation, whether general or specific, entitling investments by investors of the other Contracting Party to a treatment more favourable than is provided for by the present Agreement, such regulation shall to the extent that it is more favourable, prevail over the present Agreement.

(2) This Agreement shall apply to all investments, whether made before or after its entry into force, but shall not apply to any dispute concerning an investment which arose, or any such claim concerning an investment which was settled, before its entry into force.

Article 12

Final Clauses

(1) This Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the day on which the Contracting Parties have notified each other that their constitutional requirements for the entry into force of this Agreement have been fulfilled.

(2) Tämä sopimus on voimassa kaksikymmentä vuotta. Sen jälkeen se on voimassa kaksitoista kuukautta siitä päivästä lukien, jolloin jompikumpi sopimuspuoli on kirjallisesti ilmoittanut toiselle sopimuspuolelle päätöksestään irtisanoa tämä sopimus.

(3) Sellaisten sijoitusten osalta, jotka on tehty ennen tämän sopimuksen irtisanomisilmoituksen voimaantuloa, 1—11 artiklan määräykset pysyvät voimassa edelleen kahdenkymmenen vuoden ajan tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun ilmoituksen päivä-
määrästä.

Tehty Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1998 kahtena englanninkielisenä alkuperäiskappaleena.

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta

Etelä-Afrikan tasavallan
hallituksen puolesta

(2) This Agreement shall remain in force for a period of twenty years. Thereafter it shall remain in force for twelve months from the date on which either Contracting Party has in writing notified the other Contracting Party of its decision to terminate this Agreement.

(3) In respect of investments made prior to the date when the notice of termination of this Agreement becomes effective, the provisions of Articles 1 to 11 remain in force for a further period of twenty years from the date of notification referred to in paragraph (2) of this Article.

Done at Helsinki on 14 September 1998 in two originals in the English language.

For the Government of
the Republic of Finland

For the Government of
the Republic of South Africa

(Suomennos)

**SUOMEN TASAVALLAN
HALLITUKSEN JA ETELÄ-AFRIKAN
TASAVALLAN HALLITUKSEN
VÄLILLÄ SJOITUSTEN
EDISTÄMISESTÄ JA
VASTAVUOROISESTA
SUOJAAMISESTA TEHTYYN
SOPIMUKSEEN LIITTYVÄ**

PÖYTÄKIRJA

Allekirjoittaessaan sopimuksen Suomen tasavallan hallituksen ja Etelä-Afrikan tasavallan hallituksen välillä sijoitusten edistämisestä ja vastavuoroisesta suojaamisesta allekirjoittaneet edustajat ovat lisäksi sopineet seuraavista määräyksistä, jotka ovat tämän sopimuksen erottamaton osa:

Sopimuksen 6 artiklan osalta

Vahvistetaan, että 6 artiklassa mainittuja siirtoja koskevia määräyksiä ei sovelleta luonnollisiin henkilöihin, jotka ovat Suomen tasavallan kansalaisia silloin kun kyseiset määräykset ovat ristiriidassa sellaisten tämän sopimuksen voimaantulopäivänä voimassa olevien valuuttarajoitusten kanssa, jotka koskevat vieraiden valtioiden kansalaisia, jotka ovat muuttaneet Etelä-Afrikan tasavaltaan ja joilla on siellä vakinainen asunto.

Tämän pöytäkirjan mukaiset sopimuksen 6 artiklaa koskevat erivapaudet lakkaavat automaattisesti olemassa voimassa kunkin rajoituksen osalta, kun kyseinen rajoitus poistetaan.

Tehty Helsingissä 14 päivänä syyskuuta 1998 kahtena englanninkielisenä alkuperäiskappaleena.

Suomen tasavallan
hallituksen puolesta

Etelä-Afrikan tasavallan
hallituksen puolesta

PROTOCOL

**TO THE AGREEMENT BETWEEN THE
GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF
FINLAND AND THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF SOUTH AFRICA ON
THE PROMOTION AND RECIPROCAL
PROTECTION OF INVESTMENTS**

On the signing of the Agreement between the Government of the Republic of Finland and the Government of the Republic of South Africa on the Promotion and Reciprocal Protection of Investments, the undersigned representatives have, in addition, agreed on the following provisions, which shall constitute an integral part of the Agreement:

With reference to Article 6

It is confirmed that the provisions relating to transfers under Article 6 shall not be applicable to natural persons who are nationals of the Republic of Finland to the extent that such provisions are incompatible with the foreign exchange restrictions on foreign nationals with permanent residence and having immigrated to the Republic of South Africa, in force on the date of entry into force of the Agreement.

The exemptions to Article 6 provided for in terms of this Protocol shall automatically terminate for each restriction upon removal of such restriction.

Done at Helsinki on 14 September 1998, in two originals in the English language.

For the Government of
the Republic of Finland

For the Government of
the Republic of South Africa